

LEEFBAARHEID EN KWETSBARE GROEPEN

PRESTATIEAFSPRAKEN EN
LOKALE SAMENWERKING

vereniging van
woningcorporaties

LEEFBAARHEID EN KWETSBARE GROEPEN

PRESTATIEAFSPRAKEN EN LOKALE SAMENWERKING

SAMENWERKEN AAN DRAAGKRACHT IN DE WIJK IS NOODZAKELIJK

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de veerkracht in wijken met veel sociale huurwoningen terugloopt. Een fors deel van de jaarlijks toegewezen woningen gaat naar huurders met een vorm van kwetsbaarheid. Prestatieafspraken zijn een middel om de gezamenlijke aanpak van de lokale opgaven te verankeren en om op verbetering te sturen. Uit een korte enquête blijkt dat corporaties een stevigere rol van de gemeente verwachten op dit thema. Corporaties verwachten vooral dat de gemeente de regie neemt op de begeleiding van kwetsbare doelgroepen die uitstromen naar een corporatiewoning en op de gezamenlijke aanpak van wijken waarin de veerkracht onder druk staat. De rol mag niet alleen beperkt blijven tot regisseren, mee-investeren is ook zeer gewenst. Sommige corporaties ervaren dat de gemeente investeren in leefbaarheid ziet als financiële sluitpost. Dat is zeer ongewenst en zet druk op de wederkerigheid. Daarnaast hebben veel corporaties behoefte aan visie vanuit de gemeente: op leefbaarheid, begeleiding, armoedebestrijding en op gezamenlijke doelen die de gemeente wil nastreven. Corporaties zien ook een rol voor de gemeente om de opgaven meer te kwantificeren. Tot slot zien veel corporaties gebrek aan integraal denken bij de gemeente, wat de realisatie van gemaakte prestatieafspraken bemoeilijkt. Daarnaast zit er soms veel verschil in de verbindingen op bestuurlijk en uitvoeringsniveau.

Kortom, er bestaat op veel plaatsen behoefte aan meer samenwerking met de gemeente in de regio en als mede-uitvoerend partner. Waar lokaal al goed wordt samengewerkt, is de vraag: hoe veranker je die samenwerking in prestatieafspraken? Hoe kom je tot een gezamenlijke visie (breder dan alleen corporatie, gemeente en huurdersorganisatie)? Hoe werk je resultaatgericht op deze 'zachte thema's'? We gaan in op de meest in het oog springende vragen uit de webinars Prestatieafspraken die Aedes eind juni met Atrivé organiseerde. Hieraan namen zo'n 60 corporatiestrategen deel. We reiken handelingsperspectieven en inspirerende lokale voorbeelden in het land aan. Veel inspiratie gewenst!

Hoe organiseren we een bredere samenwerking, gebaseerd op een gemeenschappelijke visie, én concreet zicht op de behoefte?

Welke stappen kan ik zetten:

- Bespreek met gemeente, zorg- en welzijnspartners casussen om elkaar beter te begrijpen. Schaal daarna op om tot een gemeenschappelijke visie te komen. Snel en doeltreffend aanpakken van individuele casussen blijft op het gebied van leefbaarheid en kwetsbare doelgroepen de basis – veel is maatwerk. Voor casusregie is mandaat en mogelijkheid tot opschaling nodig. Dat maakt een convenant om de continuïteit te waarborgen vaak waardevol.
- Betrek het sociaal domein bij het maken (en evalueren) van de prestatieafspraken.
- Formuleer concrete overzichtelijke doelen. Bijvoorbeeld: de mate waarin bewoners de wijk waarderen stijgt van een 6,5 in 2020 naar minimaal een 7 in 2025. Werk een uitvoeringsagenda uit met korte concrete slagen per jaar die nodig zijn om tot resultaat te komen.
- Investeer in de huurdersorganisatie (scholing, financiële ondersteuning, bevordering en verbreding van participatie). Meer inbreng van huurders die duidelijk een achterban vertegenwoordigen vergroot ambtelijk en bestuurlijk de kans op een meer wederkerige samenwerking.
- Overweeg om de samenwerking meer op data te baseren. Gebruik data als sturingsinformatie en om thema's bespreekbaar te maken, in combinatie met het onderbuikgevoel van professionals.
- Begin klein: maak lokale issues meetbaar, zoals overlastmeldingen en mutatiegraad op wijkniveau.

Inspirerende voorbeelden:

- WoonCompas werkt in Ridderkerk samen met partners op basis van het [Convenant Leefbaarheid wijken 2020-2023](#), met een gezamenlijke leefbaarheidsmonitor.
- Brede samenwerking [Nieuwegein](#): aanpak complexe multiprobleemgezinnen.
- Er zijn veel data over wijken beschikbaar, onder andere de [Leefbaarometer](#).
- Benieuwd naar veel meer voorbeelden uit de sector? Laat je [inspireren](#).

Wat zou je lokaal van de gemeente kunnen vragen en/of verwachten?

Welke stappen kan ik zetten:

- Vraag de gemeente om de regie te nemen bij bijvoorbeeld wijkvisies en een woon-zorgvisie. Idealiter met brede betrokkenheid van stakeholders. Koppel de prestatieafspraken aan deze visie (met langetermijnopgaven) en kom tot een gezamenlijke uitvoeringsagenda.
- Vraag of specialisten op het sociaal domein en in de regie van de wijkteams aanschuiven bij het maken van prestatieafspraken. Datzelfde kan met de verantwoordelijke wethouder.
- Je kunt als corporatie bewust zelf de regie nemen daar waar je noodzaak ziet; 'evolutie waar het kan, revolutie als het moet'. Vanuit die start als aanjager kun je vervolgens toewerken naar meer wederkerigheid. Zeker als de gemeente de noodzaak en maatschappelijke druk ziet om deze kerntaak weer in eigen hand te nemen.
- Maak een andere kijk op samen maatschappelijke meerwaarde creëren bespreekbaar. Denk aan: verrekening van maatschappelijke kosten en baten bij begeleiding van kwetsbare doelgroepen.
- Geef partners een positie in (de ontwikkeling van) je eigen beleidsstukken. Zo komt ook op tafel wat van partners (o.a. gemeente) nodig is om jouw beleid te realiseren.
- Geduld en volhouden in de samenwerking met de gemeente op deze thema's is nodig, leren samenwerken en samen resultaten halen kan soms jaren duren. Zo is de ervaring van veel deelnemers aan de webinars.

Inspirerende voorbeelden:

- Heldere prestatieafspraken over de rol van de gemeente, de corporatie en de huurdersorganisatie in [Emmen](#).
- Regie in gezamenlijke aanpak armoedebestrijding in [Den Helder](#).
- Steeds meer gemeenten gebruiken samen met de corporatie de [VoorzieningenWijzer](#).

Hoe vertaal je een succesvolle praktische netwerksamenwerking naar prestatieafspraken?

Welke stappen kan ik zetten:

- Eerst samen (projectgericht) aan de slag, dan pas vastleggen en uitbouwen in prestatieafspraken. Energie en draagvlak in de uitvoering vormen de basis.
- Bredere netwerkdoelen ook verankeren in de prestatieafspraken.
- Benoem in de prestatieafspraken bij elk gezamenlijk project een kartrekker en de rolverdeling, taakverdeling, en verantwoordelijkheid. Periodiek wisselen van kartrekkersrol maakt wederkeriger. Je kunt ook concreet namen van verantwoordelijke mensen benoemen.
- Prestatieafspraken en lokale samenwerking kunnen ook naast elkaar bestaan. Zeker als de prestatieafspraken lokaal gezien worden als punten om op te versnellen, verbeteren of verdiepen.

Inspirerende voorbeelden:

- **Tilburgse gezamenlijke aanpak, met name op leefbaarheid:** [Convenant Wonen 2015-2020](#), [Jaarafspraken 2019](#), [Tilburg Akkoord](#) en [Woonagenda 2020-2025](#). Samen tot een aanpak en afspraken komen gebeurt in Tilburg veel op basis van het [BOB-model](#).

© Den Haag, september 2020

Vormgeving: Aedes vereniging van woningcorporaties

vereniging van
woningcorporaties

